

ЗМІСТ

<i>Передмова автора</i>	9
<i>Головні персонажі</i>	11
<i>Другорядні персонажі</i>	13
<i>Пролог. Літо, 1944 рік</i>	15

Частина I. Події до 1939 року

<i>Розділ 1. Професор Берг</i>	25
<i>Розділ 2. Прикрі невдачі й великі успіхи</i>	36
<i>Розділ 3. Швидкі й повільні</i>	51
<i>Розділ 4. З Криму в Голлівуд</i>	54
<i>Розділ 5. Поділ</i>	61
<i>Розділ 6. Маховик розкручується</i>	74
<i>Розділ 7. Банзай, Бергу</i>	88
<i>Розділ 8. На межі</i>	95

Частина II. 1940–1941 роки

<i>Розділ 9. Урановий клуб</i>	105
<i>Розділ 10. Важка вода</i>	119
<i>Розділ 11. Від дивної до справжньої</i>	125
<i>Розділ 12. Божевільний Джек</i>	127
<i>Розділ 13. Компроміс</i>	134
<i>Розділ 14. Розкоші й злидні Гарварду</i>	137
<i>Розділ 15. Мауд Рей Кент</i>	139

Частина III. 1942 РІК

Розділ 16. Спротив	145
Розділ 17. Навколосвітня пожежа	150
Розділ 18. На війну	155
Розділ 19. До Бразилії і далі	161
Розділ 20. Пригоди в Нижній Каліфорнії	171
Розділ 21. Фау-1, Фау-2, Фау-3	176
Розділ 22. Листи	178
Розділ 23. Операція «Першокурсник»	183
Розділ 24. Італійський провідник	194

Частина IV. 1943 РІК

Розділ 25. Таємні послання	201
Розділ 26. Операція «Стрільбище»	205
Розділ 27. Відрадна філософія	220
Розділ 28. «Найцікавіше не за горами»	226
Розділ 29. Червона тривога	231
Розділ 30. Прекрасне Пенемюнде	237
Розділ 31. РТ-109	244
Розділ 32. Базікало	248
Розділ 33. Важка вода у вогні	253
Розділ 34. «Алсос»	260

Частина V. 1944 РІК

Розділ 35. «Метушлива Ліззі»	267
Розділ 36. Друга офензива Гровза	271
Розділ 37. Пором	273
Розділ 38. Акули	280
Розділ 39. Біскайський блюз	285

Зміст

Розділ 40. Огрядний капітан	290
Розділ 41. Бури і льодяники	293
Розділ 42. Рем	297
Розділ 43. «Афродіта» проти «Ковадла»	303
Розділ 44. Валькірія	310
Розділ 45. Втеча і спротив	313
Розділ 46. «Блискавка-А»	316
Розділ 47. «Zootsuit Black»	328
Розділ 48. «Вправно ловить»	336
Розділ 49. «I'll Be Seeing You»	339
Розділ 50. Звіринець зрадників	343
Розділ 51. Здорові промені, здорові зуби, здорова параноя	349
Розділ 52. Смертоносний екземпляр	355
Розділ 53. Університет нацистів	363
Розділ 54. Невизначеність, принципи	370

Частина VI. 1945 РІК

Розділ 55. Операція «Велетень»	378
Розділ 56. Самотній органіст	388
Розділ 57. Тріумф і поразка	393
Розділ 58. Німечція	400
Розділ 59. Бомбу скинуто	406
Епілоги. 1946 рік і далі	414
Спасибі і бонус читачам	423
Подяки	424
Бібліографія	426
Про автора	430
Ілюстрації	431

Пролог
ЛІТО, 1944 РІК

СОЛДАТИ ВИБІГАЛИ з котеджу, і їм у голови з дверної рами полетіли уламки. Того дня в Бориса Пеша стріляли вже не вперше — і не востаннє. Годину тому Пеш разом із лейтенантом проник у нашпигований розтяжками ліс навколо приморського котеджу на півночі Франції. Там уже загинули сім сміливих бійців опору, але Пеш славився хоробрістю — хтось навіть скаже необачністю — і все одно просувався вперед. Його завдання: захопити тамтешнього науковця. Про те, навіщо він мав його схопити, Пеш не розводився. Утім, того дня в голові йому лунали останні слова, почуті від вашингтонського керівництва кілька тижнів тому: «Найменша затримка в досягненні цілі може коштувати нам величезних утрат і навіть війни».

Це не перебільшення. Пеш очолював групу науковців спеціального призначення під назвою «Алсос» — вони нищепорили Європою в пошуках секретів про найжахливішу загрозу, яку тільки можна уявити: нацистський проєкт атомної бомби. Оскільки алсози діяли самостійно і не входили до жодних інших формувань, їх називали неприкаяними. Проте прізвисько пасувало Пешу — рішучому ветерану Першої світової війни, чие свавілля у ворожому тилу оберталось для вашингтонських «няньок» виразками шлунку.

Водночас штабні офіцери потребували такого відчайдуха, як Пеш: він брався за завдання, які решті були не до снаги. Як-от полювання на науковця у приморському селищі Франції, яке контролювали нацисти. Йдеться про лавреата Нобелівської премії з фізики, який нібито допомагав німцям з ядерними дослідженнями. Захопити б його —

і це зашкодить усьому ядерному проекту нацистів, а отже, в руки Адольфа Гітлера не потрапить атомна зброя.

Пробравшись лісом, повним мін і розтяжок, Пеш із товаришем нарешті дістався котеджу і знайшов дещо неприємне — нічого. Двері були прочинені, а котедж покинутий — геть порожній і завалений уламками. Вони шукали всюди, але не знайшли ані документів, ані обладнання, ані фізика-ядерника. Вашингтон боявся, що навіть «найменша затримка» у виявленні цілі коштуватиме Союзникам війни. Тепер ціль зникла. Розчарований Пеш і лейтенант наготувалися йти. Цієї ж миті дверну раму біля їхніх голів прошили кулі. Почався кулеметний вогонь.

Обидва впали на землю й, місячи багнюку, поповзли до лісу — ховатися. З огляду на таємну природу місії, Пеш мало кому розповідав, що мало статися того дня. Тож він гадки не мав, чому і хто в них стріляв — нацисти, американці, французькі перекинчики, яких не надто хвилювала відданість. Хай хто то був, їхня мета очевидна: зробити Пеша і його товариша восьмою і дев'ятою жертвою, які загинули, полюючи на французького фізика-ядерника.

* * *

Поки Борис Пеш ухилявся від куль, новий науковий керівник загону також стикнувся з неприємностями. Невдовзі після висадки в Нормандії Самуель Гоудсміт — м'який і доволі франтуватий фізик-ядерник — прибув у Лондон і застав обстріли першими ракетами Фау-1. Глупої ночі мешканці міста чули, як у темряві над ними щось гуде, а потім двигун ракети затихав, і вона починала падіння. На кілька секунд запала моторозна тиша, люди затамували подих, а тоді — *бах*. Секунда-друга тиші — і крики. Тієї ночі тиші більше не було.

Наступного ранку Гоудсміту випала неприємна робота — проінспектувати вирви від ракет лічильниками Гейгера. Офіцери водили його від кратера до кратера і мало не зіштовхували опаленими схилами, щоби послухати характерне

кляцання приладу з вимірювання радіоактивності. Верховне головнокомандування німців лютувало через висадку в Нормандії, і Союзники боялися, що ті на знак помсти можуть вдарити через Ла-Манш ядерною зброєю. Ракети Фау здавалися ідеальними носіями для боеголовки, і на плечі Гоудсмита лягла перевірка вирв, що лишилися після них.

Він не виявив слідів радіації, але це не означало, що Гоудсміт міг розслабитися. Навпаки, невдовзі він отримав значно небезпечніший наказ — проникнути в лігво дракона, Третій Райх, і виявити ядерну зброю на материковій частині Європи. Навіть список необхідних речей видавався зловісним. Йому рекомендували взяти в'язану вовняну шапку «під шолом». У нього стрілятимуть? Ще й, Боже милостивий, протигаз? Та найгірше те, що йому радили переглянути заповіт і оформити страхування життя. З тим самим успіхом можна просто зараз зателефонувати дружині й сказати, що її чоловік мрець. Виявилось, що жодна американська страхова фірма не візьме страхувальником члена загону відчайдушів. *Дозвольте уточнити. Ви збираєтесь проникнути на територію нацистів, щоб знайти атомну суперзброю, і хочете застрахувати життя? Боюся, ми змушені відмовити.* Для Бориса Пеша робота в загоні ядерних командос була пригодою, натомість Гоудсміт вбачав у ній тільки небезпеку і неминучу смерть.

Власне, Гоудсміт залюбки лишився б осторонь війни у затишку свого будинку, якби не вагомі причини. Позаяк він єврей родом із Нідерландів, то був рішуче налаштований чинити спротив Гітлеру. Гоудсміт був одним із небагатьох союзних фізиків-ядерників, які не працювали над Мангеттенським проектом, а це давало йому унікальні переваги: його знань вистачало для того, щоб допитувати нацистських науковців про реакцію поділу, але він погано розбирався в бомбах, тому не видав би секретів, якби його (*нервовий ковток*) схопили і катували. До того ж він знав кілька європейських мов і приятелював із багатьма німецькими фізиками першої величини.

Принаймні колись приятелював. За роки війни декого з них він зненавидів. Зокрема був дуже близьким із легендарним квантовим фізиком Вернером Гайзенбергом — іноді навіть приймав його в себе погостювати. Втім, приязнь Гоудсмита розсипалася на порох після того, як Гайзенберг приєднався до німецької ядерної програми. Гоудсміт почувався зрадженим, і це навівало йому зловісні думки. Якось він цілком серйозно запропонував відрядити у Німеччину спецзагін і викрасти колишнього друга. Коли чутки довкола німців посилювалися, Гоудсміт почав затівати навіть гірші речі: зокрема він хотів послати у Швейцарію колишнього гравця Вищої бейсбольної ліги, давши йому пістолет і ціанідову пігулку, щоб той убив Гайзенберга на науковій конференції.

Та насамперед Самуель Гоудсміт ішов воювати у Європу з особистих причин, які перекривали навіть одержимість Гайзенбергом. Через політику Гітлера сім'я Гоудсмита не могла поїхати з Нідерландів, а його вже літніх маму й тата заарештували. На останньому листі, отриманому від них, стояв штемпель концентраційного табору — відтоді він увесь час хвилювався. Безперечно, Гоудсміт приєднався до загону відчайдухів, щоби боротися з Гітлером і не дати змоги нацистам створити атомну бомбу. Проте також він хотів знайти батьків.

* * *

Вирви від Фау-1, що їх Самуель Гоудсміт інспектував у Лондоні, наводили жах, однак до європейської мережі шпигунів уже дійшли чутки про ще смертоносніші версії цієї зброї — про Фау-2 і загадкову Фау-3: ці ракети були швидшими, більш далекобійними й руйнівними. Джо Кеннеді це цілком влаштовувало. Що більша небезпека, то більше слави йому дістанеться.

У серпні 1944 року Джозеф Кеннеді-молодший базувався в Англії і збавляв дні, пишучи листи додому молодшому брату Джону, майбутньому президенту Сполучених Штатів. Джо служив у ВМС і, як і всі пілоти, в листах відверто